

Latvijas Bankas noteikumu projekta "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējuma noteikumi" anotācija

Nosaukums	Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējuma noteikumi
Dokumenta veids	Latvijas Bankas noteikumi
Izdošanas pamatojums	Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 40. panta sestā daļa un 53. panta sestā daļa
Mērķis un būtība	<p>Saskaņā ar Latvijas Bankas likuma pārejas noteikumu 3. punktu Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai izdotie ārējie normatīvie akti, vadlīnijas un ieteikumi piemērojami līdz dienai, kad stājas spēkā attiecīgie Latvijas Bankas ārējie normatīvie akti, vadlīnijas vai ieteikumi, bet ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. decembrim.</p> <p>Ņemot vērā minēto, Latvijas Banka ir izstrādājusi noteikumu projektu "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējuma noteikumi" (turpmāk – noteikumu projekts), kas aizstās Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 20. oktobra normatīvos noteikumus Nr. 192 "Apdrošinātāju un pārapdrošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējuma normatīvie noteikumi" (turpmāk – Noteikumi Nr. 192).</p> <p>Noteikumu projekta II un III nodaļa ir saistošas apdrošināšanas sabiedrībām un ārvalstu apdrošinātāju filiālēm (turpmāk – apdrošinātājs), kā arī pārapdrošināšanas sabiedrībām (turpmāk – pārapdrošinātājs), veicot risku un maksātspējas pašu novērtējumu individuāli, kā arī apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas dalības sabiedrībām, apdrošināšanas pārvaldītājsabiedrībām un jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām (turpmāk – grupas uzraudzībai pakļautā sabiedrība), veicot risku un maksātspējas pašu novērtējumu grupas līmenī. Noteikumu projekta IV nodaļa ir saistoša tikai grupas uzraudzībai pakļautām sabiedrībām, veicot risku un maksātspējas pašu novērtējumu grupas līmenī.</p> <p>Saskaņā ar Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 40. panta sesto daļu, lai nodrošinātu dalībvalstīs vienotu, efektīvu un konstruktīvu uzraudzības praksi un vienveidīgu un konsekventu tieši piemērojamo Eiropas Savienības tiesību aktu piemērošanu, Latvijas Bankai ir tiesības noteikt apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomu regulējošās prasības, kas izriet no Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādes (turpmāk – EAAPI) pieņemtajām pamatnostādņēm.</p> <p>Apdrošināšanas un pārapdrošināšanas likuma 53. panta sestā daļa paredz Latvijas Bankai pienākumu noteikt minimālās prasības attiecībā uz apdrošināšanas vai pārapdrošināšanas sabiedrības pārvaldības sistēmas izveidi un darbību.</p> <p>Noteikumu projekts nepieciešams, lai veicinātu vienotu un precīzu regulējošo prasību piemērošanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā Latvijā un noteiktu prasības, kas finanšu tirgus dalībniekiem, kuri darbojas apdrošināšanas un</p>

	<p>pārapirošināšanas jomā, jāievēro, pārvaldības sistēmas ietvaros veicot risku un maksātspējas pašu novērtējumu, tādējādi veicinot apdrošinājuma ņēmēju aizsardzību.</p> <p>Noteikumu projekts ievieš EAAPI pamatnostādņu Nr. EIOPA-BoS-14/259 "Pamatnostādnes par riska un maksātspējas pašu novērtējumu" prasības, kas aktuālas Latvijas apdrošināšanas tirgum un kas papildina tieši piemērojamās Komisijas 2014. gada 10. oktobra Deleģētās regulas (ES) 2015/35, ar ko papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/138/EK par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā (Maksātspēja II), (turpmāk – ES regula Nr. 2015/35) 262. panta prasības attiecībā uz vispārējo maksātspējas vajadzību novērtējumu, kā arī 306. panta prasības attiecībā uz risku un maksātspējas pašu novērtējuma uzraudzības pārskatu.</p> <p>Atbilstoši minētajām EAAPI pamatnostādnēm noteikumu projektā:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ietvertas vispārīgas apdrošinātāja, pārapirošinātāja vai grupas uzraudzībai pakļautās sabiedrības risku un maksātspējas pašu novērtējuma prasības atbilstoši tā darbībai piemītošo risku veidam, apjomam un sarežģītībai; - ietvertas prasības attiecībā uz atsevišķiem risku un maksātspējas pašu novērtējuma aspektiem, kas jāņem vērā, veicot apdrošinātāja, pārapirošinātāja vai grupas uzraudzībai pakļautās sabiedrības vispārējo maksātspējas vajadzību novērtējumu atbilstoši ES regulas Nr. 2015/35 262. panta prasībām; - ietvertas prasības attiecībā uz atsevišķiem risku un maksātspējas pašu novērtējuma aspektiem, kas jāņem vērā, veicot grupas uzraudzībai pakļautās sabiedrības grupas risku un maksātspējas pašu novērtējuma procesu. <p>Salīdzinājumā ar Noteikumu Nr. 192 prasībām noteikumu projektā veikti tikai tehniski precizējumi.</p> <p>Noteikumu projekts faktiski attieksies uz apdrošināšanas sabiedrībām, kuras darbojas Latvijas tirgū. Noteikumu projekta izstrādes laikā Latvijas finanšu tirgū darbību nav uzsākusi neviena pārapirošināšanas sabiedrība vai ārvalsts apdrošinātāja filiāle, kā arī nav identificēta neviena grupas uzraudzībai pakļauta sabiedrība.</p>
<p>Legitīmais mērķis</p>	<p>Noteikumu projekta legitīmais mērķis ir citu personu tiesību aizsardzība un sabiedrības labklājības nodrošināšana.</p> <p>Šo pamattiesību aizsardzību Latvijas Banka īsteno, nodrošinot finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraudzību, kurai ir vitāla nozīme finanšu sistēmas un ekonomiskajā attīstībā, iespējami pilnīgākajā veidā, lai veicinātu sabiedrības uzticēšanos finanšu tirgum un tā dalībniekiem un Latvijas Bankai kā konkrēto finanšu tirgus dalībnieku uzraugam, kas nodrošina to tiesisku un sabiedrības interesēm atbilstošu darbību.</p>

	<p>Indivīdam kā finanšu tirgus sistēmas daļai ir būtiski apzināties un saņemt to aizsardzības līmeni, kuru tam nodrošina finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzraugs (Latvijas Banka), un attiecīgi Latvijas Banka finanšu tirgus un tā dalībnieku darbības uzrauga lomā ir atbildīga par tādu pasākumu veikšanu, kas aizsargā indivīda pamattiesības. Respektīvi, indivīds ir tiesīgs paļauties uz finanšu sistēmas taisnīgu uzraudzību, pretējā gadījumā indivīdam zūd uzticība finanšu sistēmai un motivācija būt šīs sistēmas dalībniekam.</p> <p>Nosakot finanšu tirgus dalībniekiem, kuri darbojas apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā, prasības un veicot to ievērošanas pārbaudes, Latvijas Banka nodrošina tai Latvijas Bankas likumā noteikto pienākumu – veicināt apdrošināto personu interešu aizsardzību un finanšu tirgus ilgtspējīgu attīstību un stabilitāti – izpildi.</p>
Samērīgums	<p>Noteikumu projekts ir izstrādāts, lai pēc tā apstiprināšanas Latvijas Banka varētu veikt finanšu tirgus un tā dalībnieku, kuri darbojas apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā, darbības uzraudzību.</p> <p>Noteikumu projektā ietvertās prasības papildinās Apdrošināšanas un pārapirošināšanas likumā un Eiropas Savienības tieši piemērojamos tiesību aktos noteiktās prasības ar mērķi nodrošināt vienotu un precīzu regulējošo prasību piemērošanu apdrošināšanas un pārapirošināšanas jomā Latvijā, uzlabotu profesionālās prakses konsekvenci un sniegtu atbalstu apdrošinātājiem, pārapirošinātājiem un grupas uzraudzībai pakļautām sabiedrībām, veicot apdrošinātāju un pārapirošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējumu.</p> <p>Atbilstošākais veids, kā noteikt vienotas prasības apdrošinātāju un pārapirošinātāju risku un maksātspējas pašu novērtējumam, ir izdot attiecīgajiem finanšu tirgus dalībniekiem saistošus noteikumus, kas noteiktu vienotas prasības visiem attiecīgās finanšu tirgus jomas dalībniekiem tādā veidā, kas atbilst to darbības apjomiem un sarežģītībai. Noteikumu projekts būtībā neievieš jaunas prasības, kas nebūtu paredzētas ES regulā 2015/35 vai līdz šim spēkā esošajos Noteikumos Nr. 192, bet plašāk skaidro tur noteikto prasību piemērošanu.</p> <p>Noteikumu projekts kopumā un tajā ietvertās tiesību normas atbilst samērīguma principam, jo, pirmkārt, ar noteikumu projekta ieviešanu tiek sasniegts leģitīmais mērķis (citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzība) un, otrkārt, nav iespējams pēc būtības īstenot citu personu tiesību un sabiedrības labklājības aizsardzību ar citiem līdzekļiem, kā arī nepastāv tādi alternatīvi līdzekļi, kas sasniegtu leģitīmo mērķi tādā pašā kvalitātē. Ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, sabiedrības ieguvums būs lielāks par papildu slogu un resursu ieguldījumu (ņemot vērā jau esošās prasības), kas konkrētajam finanšu tirgus dalībniekam varētu rasties ar uzliktajiem pienākumiem, un tos atsver gaidāmie ilgtermiņa ieguvumi stabilāka finanšu sektora veidā.</p>

Spēkā stāšanās	Noteikumi stāties spēkā nākamajā dienā pēc to publicēšanas oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis".
Ietekme uz Latvijas Bankas budžetu	Normatīvā akta izdošana neietekmēs Latvijas Bankas budžeta ieņēmumus un izdevumus.
Administratīvā sloga un izmaksu novērtējums (tirgus dalībniekiem)	Papildu administratīvais slogs un izmaksas nav gaidāmas, jo noteikumu projekts neievieš no spēkā esošajām prasībām atšķirīgas prasības attiecībā uz apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju risku un maksāspējas pašu novērtējumu.
Saistītie dokumenti	Ar noteikumu projektu saistītie dokumenti: <ol style="list-style-type: none"> 1) Apdrošināšanas un pārapsedrošināšanas likums; 2) Noteikumi Nr. 192; 3) Latvijas Bankas noteikumu, kuri nosaka apdrošināšanas sabiedrību, pārapsedrošināšanas sabiedrību un ārvalsts apdrošinātāju filiāļu maksāspējas kapitāla prasības un pašu kapitāla aprēķināšanas prasības, projekts; 4) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 22. decembra normatīvie noteikumi Nr. 248 "Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju maksāspējas kapitāla prasības un pašu kapitāla aprēķināšanas normatīvie noteikumi"; 5) Latvijas Bankas noteikumu, kuri nosaka apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju iekšējo modeļu izmantošanu, projekts; 6) Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 2020. gada 22. decembra normatīvie noteikumi Nr. 249 "Apdrošinātāju un pārapsedrošinātāju iekšējo modeļu normatīvie noteikumi"; 7) Direktīva 2009/138/EK; 8) ES regula 2015/35; 9) EAAPI pamatnostādnes Nr. EIOPA-BoS-14/259 "Pamatnostādnes par riska un maksāspējas pašu novērtējumu".
Saskaņošana ar Eiropas Centrālo banku	Noteikumu projektu nav nepieciešams saskaņot ar Eiropas Centrālo banku.
Saskaņošana ar citām publiskām un privātām personām	Noteikumu projekts tiks publicēts Latvijas Bankas tīmekļvietnes www.bank.lv sadaļas "Tiesību akti" apakšsadaļā "Sabiedrības līdzdalība", un par to būs iespējama sabiedrības līdzdalība. Vienlaikus par noteikumu projektu un notiekošo sabiedrības līdzdalību individuāli tiks informēta Latvijas Apdrošinātāju asociācija.
Saskaņošanas rezultāti	Saskaņošanas procesā un sabiedrības līdzdalības gaitā saņemto priekšlikumu, iebildumu vai komentāru apkopojums par noteikumu projektu tiks aktualizēts pēc sabiedrības līdzdalības noslēguma.